

Útskipting

Nú ein dagin ringdi ein maður og segði, at «skifta út» er málspilla.

Tað er trúligt, at tað kemur úr donskum (skifte ud), men er tað ikki ov nógv avgjørt at skýra tað málspilla? Man tað nú vera so galið, at hetta litla samansetta sagnorð *spillir málið*? Hvat so við øllum útskiptingarnevndunum, skulu tær avtakast? Christian Matras mundi ikki halda, at «útskipting» var málspilla, tí hann hevur orðið við í síni orðabók frá 1961.

Hvussu skal tann vanligi málbrúkarin vita, hvat er málspilla? Skal hann kollðma alt, sum minnir um danskt? Skal hann aftur seg við at brúka «byta út», tí tað á donskum eitur «dele ud»? Ella hvussu stórir eru *spillivandin*, tá vit siga «gjara út», «flyta út», «skelda út», «vanda út»?

«Spilla út» kann so ikki vera málspilla, tí tað er einki á donskum, sum eitur at «spilde ud».

Um borð á skipi *tørna* teir út, tá frívakten er lóin. Er tað eisini málspilla?

Tað verður møtímið at skifta øll orð út, sum líkast donskum. Ólúta lættari hevði verið at skift eina málnevnd út.

n

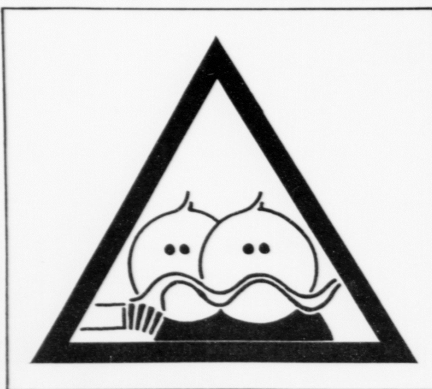
Vegleiðing um skatt

Líkningsráð Føroya hevur givið út eitt vegleiðingarskriv um skatt og álíking.

Skrivið er serliga ætlað teimum, sum fáast við at álíka. Skrivið víðger allar teir vanligu spurningar, sum koma fyrri í líkningsarbeiðinum.

Líkningsráðið hevur tær føstu reglugerðirnar og rúndskrivini at ganga eftir, men hesar reglur skulu eisini tulkast. Í skrivinum verður greitt frá sjónveynjun á teimum ymsu økjum.

Tað eru tó ikki bara líkningsfólk, sum kunnu brúka vegleiðingarskrivið. Skrivið gevur upplýsingar um øll sløg av skattasprungum, t.d. um hvørjar inn-tøkur eru A- og hvørjar eru B-inntøkur, um ymisk sløg av inntøkum, t.d. privatnýtslu av stovnsbili, virði av at hava neyt og deyð o.s.v., um samsýningar, um roknskapir, rentufrádráttir, tryggingar, eftirlønir o.a.

Lesarabrøv

Snorhvølpur stórmansliðsins

Svar til Høgna Hoydal, Ronnie Thomassen, Óluffu undir Kletti og Jens Christ-ian Justinussen:

Tit útsetar, hálvstuderarir snorhvølpur, sum eins og teir óroyndu akademikararnir, id hava koyrt Føroya á húsangang, halda tykkum vera so sera, sera klókar, leggja í Dimmalætting leygdagin 6. mars undirritaði undir at vera: »uppi í einum margháttligum murrikóri, id hevur skipað seg við danska Ekstrablaðnum og eini danskar fólkatingskvinnur».

Fyri mitt víðkomandi skal eg upplýsa hetta:

Undirritaði hevur einki havt við «Ekstrablaðið» at gera. Eg haldi tó, at hetta blað er munandi meira álítandi enn t.d. Dagblaðið, Fjótandi og Sosialurin. Hesi blað hava øll árin lagt alla sína orku í at koyra gongdina í Føroyum á alsamt skeivari leiðir, og á útskipting av hampafólki. Og harafturat hevur hitt almenna figgið raksturinn av hesum blaðum. «Ekstrablaðið» fær í hvussu so er ongan almennan stuðul til útskipting av hampafólki.

Er nakað skeiðt í tí, id undirritaði segði um grannskoðan landskassans og leiklut Jógvan Sundsteins í hesi grannskoðan í donsku sjónvarpssendingini «Háblíki» í november 1992, so vísið mær á hetta.

Eg tori at endurtaka alt tað eg segði, og nógv, nógv meira afturat við nógv, nógv grovari orðum, og útán at óttast in-juriasak.

Hóttur fyrri at geva rættar upplýsingar um búskapar-støðuna

Tá undirritaði við drúgvum royndum flutti til Føroya á heysti 1987, fekk undirritaði eftir goðum hálvum ári við álítandi hagið greið á úttan-landsskuld Føroya.

Hetta bleiv ikki lukkugt fyrri undirritaða. Fleiri hóttanir komu móti undirritaða, eisini frá landsins stýri. Hesar grovu hóttanir av ósekum eru m.a. til skjals í gerðabók landsstýrisins, og er harvið góðkendur av fólkavaldta lögtinginum, m.a. av Óla Breckmann, lögtings- og fólkatingsmanni.

Undirritaði hevur bara gjort sínar starvsskyldur, sínar skyldur móti landi og fólk, og hevur hildið sína tagnarskyldu. Men slíkar menn sum undirritaða ræddust hesir gorlappar – hóttanir móti ósekum koma bara av ræðslu. Men teir ræddust ikki svansarar á Almennastovu, í landsstýri, í grannskoðan landsins, í bankum, í kommunum, osfr. Nei, teir hámæta svans og lóg-loysi. Og teir ræðast vítan, sannleikan.

Spottaður fyrri at geva rættar upplýsingar um ríkis-rættarlugu støðuna

Føroyingar og danir hava ikki einans verið viljeiddir um bú-

skaparstöðu landsins, men eisini um ríkisrættarlugu støðu Føroya. Nevndin av lögfrøðingum til fyrireiking av yvirtøkum av rævnem í undir-grundini hevur eisini lagt stóra orku í hesa viljeidding, og tí tók tað 17 ár at samráðast um hetta mál. Við teimum upplýsingum, id eru tókar frá Poul Petersen, lic. jur., id var við til alt forarbeiðið til heimastýrslóginu, fer at vera til dyggiliga at afturvisa øllum hesum viljeiddingum.

Allur sakkunnleiki, id var við í 1948, kann víta, at heimastýrslógin frá 1948 ber við sær útlegering av mynd-ugleika til kommunar og amir. Tí hongur danska staturin í síðsta enda upp á lánuskuldina hjá føroyska heimastýr-inum, herundir kommunun-um. Og tí hevur danska statur-in eisini eina lögfrøðiliga eftirlitsskyldu, sum hann tíverri slept í sektiarnum.

Tá ein danskur fólkatings-lumur, Kirsten Jacobsen, kemur á vitjan í Føroyum og biður undirritaða um eina samrøðu, jálta eg sjálvandi at fara, tí so fái eg høvi til at kunna Kirsten Jacobsen, MF, um veruleikan viðvíkjandi ríkisrættarlugu støðu Føroya og donsku skyldunum.

Tit og tykkara líkar forða mær ikki í at geva rættar upplýsingar.

Stórmansliðið og snor-hvølpur tess ræðast vítan

At kunna fólk um veruleikan útán at bróta tagnarskylduna, havi eg ongandi nakað innti, og hetta eri eg eisini for-ur fyrri at gera. Hesa kunning fái fólk ásynliga ikki frá øðrum, ikki frá politiski figgiðu fjølmiðlunum, allarminst frá tykkum.

Eg kundi ikki droymt um at fortalt Kirsten Jacobsen slatisögur ella tvælt. Og eg meti Kirsten Jacobsen mun-andi meira ærliga sum menn-iskja enn flestu føroysku polit-ikarar. Men hvat hon sigur og ger er hennara ábyrgd, og ikki mín.

Eg hevði heldur ikki roknað við øðrum enn hóttanum, tá eg greiði føroyingum ella donsk-um fólkatingslimi frá veruleik-anum um búskaparstöðu Fø-roya ella ríkisrættarlugu støðu Føroya. Og frá øðrum enn spotti frá snorhvølpum sum tykkum.

Føroysku myndugleikarnir við fyrst og fremst Atla Dam, Jógvan Sundstein og Finn-boga Ísaksson hava nevnliga lagt stóra orku niður í hesa at viljeidda um hesi mál! Sama hava fjølmiðlarnir gjort.

Uppstilling til fólkatingsval.

Tá ein danskur fólkatingslim-ur kann fara soleiðis við fø-royskum politikarum sum Kirsten Jacobsen for, so eru sjálvandi allar orsøkir til at stilla upp til fólkatingsval í

andstöðu til teir flokkar, po-litikarar og fjølmiðlar, id við viljeiddingum um líti og ólíka hava koyrt landið á húsangang! Hervið fái føroysku veljar-nir tveir valmøguleikar:

(1) At geva til kennar mótvægis umheiminum, at føroyingar dyggiliga taka undir við tí poli-tíkki og teimum politisku flokkum, id hava koyrt landið á húsangang, og vilja verja hesar politikarar. Hetta verður sera einfalt gjort við at velja hesar flokkar.

(2) Dyggiliga at geva til kennar mótvægis umheiminum, at fø-royingar IKKI taka undir við tí politikki og teimum politisku flokkum, id hava koyrt landið á húsangang, og krevja hesar politikarar beinan vegin drignar til lögfrøðiliga ábyrgd. Hetta verður gjort við at velja úttanflokkalistan.

Av tí at danir síðan sekst-árin hava mestrøkt sína lög-frøðiliga eftirlitsskyldu mótvægis heimastýrinum sum eitt útlegerað kommunalt sjálv-stýri, hava teir eisini skyldu til at rudda upp í lógloysinum og at gera hetta við eina dómara-kanning ná beinanvegin. Hetta hevur einki at gera við birting undir illvilja móti nøkrum, men er bert ein stað-festing.

Verður ikki nú einaferð med alla ruddað upp og staðfest, at øll eru líka fyrri greiðum lóg-um, býður Føroyum ikki bót-ur. So fer móguligur vinning-ur av olju at geva landi og fólk uppáttur størri trupulleikar einaferð inni í næsta öld.

Latið hampafólk fái frið.

At enda haldi eg, at tit nú skulu lata hampamannin Absalon Absalonsen fái frið. Hann hevur gjort Føroyum størri tænastur enn tit hálvstuderarir snorhvølpur. Tit hava ongandi ofrað nakað persónliga fyrri at tæna á hugamálinum hjá tí fø-royska fólkunum. Tit eru átøkir teimum óroyndu akademikar-unum, sum hava koyrt landið á húsangang. Tit hava líka lítið sum politiskt figgiðu fjøl-

miðlarnir begrebum, hvat hev-ur gingið fyrri seg í Føroyum, og tað tit hava at føra fram, er fyrri ein stórur part viljeiddandi tvælt.

Stórmansliðið: Ein lýsing í goðum samsvari við veruleikan

Í yrking síni «Stórmansliðið» gevur Hans Andrias Djurhuus eina lýsing av støðu Føroya, id er betri, meira í samsvari við veruleikan og tí meira vís-undalig enn tykkum. Tit hava í royndum vist tykkum sum snorhvølpur hjá hesum stór-mansliði.

Tá stórmansliðið fylgti seg, tá seyg tað fólksins merg: tað ferðabíst á frælsisveg – tá flentu fjøll og berg. So fagurt stórmansliðið kvað um fofurland og eyð, og fáur mundi gruna tað, at hvørt eitt kvæðið leyg.

Tí Føroyafólk, tú stendur enn, sum alla stund tú stóð. Tað eru tíni kosnu menn, id súgva merg og blóð. Teir tala vø og siga at teir vilja bjarga tær – tá neyðin kom, hvørt teirra sat og nórði bert at sær.

«Eg elski teg, eg virði teg!» so ljóðaði um heyg, teir virdu mest tó sjálv seg tá øv av boga fleyg. Fávitskut ert tú gamla tjóð. Tú ruggar ikki rætt. Tú heldur teirra flogru ljóð í øllum siga satt.

Tú raggar tær á tangum veg, tí tað skal standa fast: at tíni kosnu sviku teg við fyrsta vápnakast. Tí dái teirra merki er, als ikki frælsis flog, og hann, id slíkt eitt merki ber, ber altíð deyðans bóð.

Tó ert tú enn av svikum rakt, tann dagur koma man, tá tað, id tær í barm var lagt og gjøgvum öldir brann, skal smíldra berg og sora fjøll og tváa hold og húð, og vísa: mangir eru trøll, id bórú mannaskrúð:

Ólavur Christiansen

Suðurstreymoyar Javnaðarfelag

hevur aðalfund í felagshølunum á Argjum, Argjavegi 26, mikudagin 10. mars kl. 20.00.

Skrá samb. lógini.

Uppskot um lógarbroyingar og annað, sum lirnir nýskja viðgjørt á aðalfundi, skulu vera nevndini í hendi – skrivliga – í seinasta lagi fyra dagar fyrri fundin.

Nevndin